

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Hudobná výchova

Hodinová dotácia:

Hudobná výchova	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	4
Školský vzdelávací program	0	0	0	0	0
Spolu	1	1	1	1	4

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia. Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodenných a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta.

Spoločná úloha vzdelávacieho okruhu Umenie a kultúra je sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Východiskom tohto poznávania má byť vždy samotná hudba a hudobné aktivity žiakov. Hudba má byť pre žiakov *súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov* k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu. Dobré známa *sústava hudobných činností* (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, perцепčné) je rozšírená o hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia, využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti detí z iných predmetov, ako aj skúsenosti z riešenia rôznych problémov detského života. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov. Hudobné činnosti nemôžu byť izolované, ale majú sa vzájomne dopĺňať a podporovať.

V prvých ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené perцепčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z osobného zlyhania. Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov. V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel.

Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na hromadenie vedomostí. Výsledok hudobno-výchovnej práce významne ovplyvňuje erudovaný a zanietený učiteľ, ktorý je schopný naplniť požiadavky školského vzdelávacieho programu flexibilne a optimálne tak, aby aj prostredníctvom hudby formoval celistvú osobnosť žiakov.

2. Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v primárnom vzdelávaní je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti, *si osvojiť hudobný materinský jazyk* a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovie, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebaujadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojov.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Socioafektívne ciele

- uvedomovať si a rozlišovať mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohokrakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **kľúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

3. Témy, tematické okruhy

V 1. – 3. ročníku primárneho stupňa vzdelávania učivo nie je rozdelené do tematických celkov.

V 4. ročníku sa učivo delí na dva tematické okruhy:

- 1. Ľudová pieseň v živote človeka a spoločnosti**
- 2. Poslanie hudby v našom živote**

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- hudobný materiál (detské, umelé a ľudové piesne z folklórnych oblastí Slovenska),
- inonárodné piesne s rozmanitou, deťom primeranou tematikou, hudobné rozprávky,
- príbehy, ľudové a umelé detské hudobno-pohybové (tanečné) hry, hudobný materiál zameraný na jednotlivé ročné obdobia, zvykoslovie a rôzne sviatky, sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, percepčných, hudobno-pohybových, hudobno-dramatických.

Vokálne činnosti

Obsah

- základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlišenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas,
- práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,
- jednohlas, kánon, jednoduchý dvojhlas,
- intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniak, tvorivé hudobné hry,
- hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- používanie taktovacích gest,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky.

Inštrumentálne činnosti

Obsah

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok,
- hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám,
- tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam, improvizácia predvetia, závetia, *tvorba malých celkov a jednoduchej formy.*

Hudobno-pohybové činnosti

Obsah

- reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,
- pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh),

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),
- pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti

Obsah

- aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,
- rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev),
- rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhy tempa,
- pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánón), melódie, sprievodu,
- sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry, tém, motívov, hudobných fráz,
- sluchové rozlíšenie kontrastu, návratu, opakovania, variačnej zmeny,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno-dramatické činnosti

Obsah

- vytvorenie vlastnej krajiny na improvizáciu v danom tónovom priestore,
- zvuková charakteristika postáv,
- vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie, hry na ozvenu, na otázku a odpoveď, pokus o scénické riešenie,
- hudobná dramatizácia jednoduchej ľudovej rozprávky,
- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.

4. Požiadavky na výstup

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Kompetencie	Výstup
<p><i>Vokálno-intonačné činnosti</i></p> <p>Získať základné spevacké zručnosti a návyky.</p> <p>Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne, adekvátne nálaďe. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvojhlas.</p> <p>Poznať delenie slovenských ľudových piesní podľa tematiky a folklórnych oblastí, slovenské zvykoslovie. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka.</p> <p>Poznať a správne realizovať hodnoty nôt , (štvrt'ová, osminová, štvrt'ová s bodkou, polová + pomlčky), mená nôt h-d², husľový kľúč, 2/4, 4/4, 3/4 takt.</p> <p>Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie. Vedieť vytvoriť k melodickéj otázke odpoveď, k predvetiu závetie.</p> <p>Sluchom rozoznať durové a molové melódie a súzvuky.</p>	<p>Vedieť správne zaspievať 20 detských a ľudových piesní, hier so spevom. Hymnu SR.</p> <p>Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka.</p> <p>Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie.</p>
<p><i>Inštrumentálne činnosti</i></p> <p>Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na ne, sluchom ich rozoznať. Vedieť tvoriť a realizovať jednoduché sprievody k piesňam, rytmické motívy. Pomocou detských hudobných nástrojov (DHN) realizovať zvukovú podobu javov, nálad, podporiť náladu piesne a skladby.</p>	<p>Vedieť hrať rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrt'ových, osminových, polových nôt a pomlčiek, použiť ich pri tvorbe sprievodu k piesňam.</p>
<p><i>Hudobno-pohybové činnosti</i></p> <p>Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Taktovať v 2/4 a 3/4 takte. Ovládať kroky čardáša, valčíka, mazúrky. Pohybom vyjadriť náladu hudby.</p>	<p>Pohybom správne reagovať na hudbu. Ovládať základné kroky čardáša, valčíka, mazúrky.</p>
<p><i>Percepčné činnosti</i></p>	<p>Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4</p>

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

<p>Poznať krátke vekuprimerané hudobné skladby a vedieť verbalizovať hudobný zážitok, vedieť ho vizualizovať a vyjadriť pohybom .</p> <p>Sluchom rozoznať kontrast v hudbe, totožné, podobné a odlišné motívy a hudobné myšlienky a časti skladby, druhy ľudského hlasu, základné sláčikové, dychové, biele hudobné nástroje, klavír, druhy speváckych zborov, melódiu a sprievod.</p> <p>Poznať najkrajšie klenoty ľudovej hudby. Spoznať hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, poznávať a vážiť si hudobnú kultúru svojho národa a iných národov.</p> <p>Verbalizovať svoj názor aj na iné formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie.</p>	<p>hudobné skladby a ich autorov. Dokázať vystihnúť náladu piesní a počúvanej hudby.</p>
<p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Hudobné vyjadrenie kontrastu v príbehu. Vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie. Integrácia dramatického textu, piesne a pohybu. Hudobná dramatizácia jednoduchej ľudovej rozprávky. Využitie slovenských ľudových tonálnych a modálnych piesní v dramatickom význame.</p>	<p>Pripraviť si jednoduché hudobno-dramatické vystúpenie.</p>

Postoje Žiak

- si vytvára vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej hudbe, vie hodnotiť svoj hudobný prejav a výkon spolužiakov,
- postupne si vytvára kladný vzťah k hudbe: radosť z elementárneho kolektívneho muzicírovania a spontánneho tvorenia, vnútornú potrebu počúvať hudbu a vedieť ju charakterizovať.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- spoznáva hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, rešpektuje špecifiká, pozná a váži si kultúru svojho národa a iných národov,
- pochopí morálne posolstvo hudobných rozprávok a príbehov- sociologická funkcia, získané vedomosti prepája s vlastnou skúsenosťou, analógiou zo života (metafora), využitím (kognitívnych) vedomostí z iných predmetov.

Hudobná výchova pre 1. ročník ZŠ

Cieľom hudobnej výchovy v 1. ročníku je nadviazať na hrové činnosti predprimárneho vzdelávania, pokračovať v nich a postupne využívať hudobné experimentovanie ako príležitosť na uplatňovanie poznávania zákonitostí hudby.

Prostredníctvom

- poznania a precítenej interpretácie ľudovej piesne v živote človeka, poznania a interpretácie detských riekaniek, ľudových piesní a počúvaním ich úprav pre detský zbor a klavír, postupne si osvojiť hudobný materinský jazyk a takto prispieť k formovaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovía, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

<i>Obsah</i>	<i>Kompetencie</i>	<i>Výstup</i>
Hry so spevom, jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne v rozsahu c ¹ – a ¹ , umelecké úpravy ľudových piesní, krátke skladbičky pre deti. Sluchová príprava intonácie 5., 6., 3. stupňa v durovej tónine, rytmizácia slov a riekaniek, rytmické a melodické hry, realizácia rytmu pozostávajúceho zo štvrt'ových a osminových hodnôt, vyjadrenie obsahu piesní a skladbičiek pohybom. Zvuk, tón, reč, spev.	<i>Vokálno-intonačné činnosti</i> Získať základné spevácke zručnosti a návyky. Detské ľudové piesne spievať čisto, rytmicky presne, adekvátne nálade. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt (štvrt'ová, osminová + pomlčky). <i>Inštrumentálne činnosti</i> Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne. <i>Hudobno-pohybové činnosti</i> Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. <i>Percepčné činnosti</i> Poznať veku primerané hudobné skladby a pohybom reagovať naň.	Vedieť čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať minimálne 12 detských ľudových piesní, hier so spevom. Vedieť hrať jednoduché rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrt'ových, osminových nôt a pomlčiek. Pohybom správne reagovať na hudbu. Poznať minimálne 4 hudobné skladby a ich autorov, dokázať vystihnúť náladu hudby.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	Hudobno-dramatické činnosti Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad.	Uskutočniť minimálne jedno hudobno-dramatické vystúpenie.
--	--	---

Hudobno-výchovný proces:

V 1. ročníku ZŠ je osvedčeným médiom pedagogického procesu hra na primeranej mentálnej úrovni žiaka. Zámerom hudobno-výchovnej práce je zapojiť každého žiaka do hudobných aktivít. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností, z ktorých dominujú spevacké a hudobno-pohybové. Kladieme dôraz na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces seberealizácie, pocit úspešnosti. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehľbujeme počiatkový spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby a hudobné aktivity prinášali radosť a aj určitý relax a uvoľnenie. Žiakom poskytujeme optimálne podnety pre ich hudobnú aktivitu striedaním rôznych hudobných činností, pričom uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rolí, hravé formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby.

Hudobná výchova pre 2. ročník ZŠ

Charakteristika predmetu

Aj v druhom ročníku primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené perцепčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť a aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a jeho sebaúcta. Individuálnym prístupom pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých činností všetky skupiny žiakov.

V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel.

Cieľom hudobnej výchovy v 2. ročníku ZŠ je nadviazať na zručnosti, vedomosti získané v 1. ročníku, pokračovať v nich a naďalej využívať hudobné experimentovanie ako príležitosť na uplatňovanie poznávania zákonitostí hudby. Naďalej pokračovať v budovaní kompetencií.

Prostredníctvom:

- o poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka, poznania a interpretácie detských riekaniak, ľudových piesní a počúvaním ich úprav pre detský zbor a klavír postupne si naďalej

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

osvojovať hudobný materinský jazyk, vstúpiť žiakom elementárne základy hudobných vedomostí,

- poznania slovenského zvykoslovu, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva a takto prispieť k formovaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- hier s hudbou a jej prvkami, ktorá nadobúda črty tvorivej práce a vedomej zameranosti na jednotlivé hudobné javy, prehľbovať počiatočný spontánny záujem o hudbu,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Obsah	Kompetencie	Výstup
Jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne v rozsahu c^1 - c^2 , umelecké úpravy ľudových piesní, krátke skladbičky pre deti. Vyvodenie a intonácia v priestore 1.- 6. stupňa na solmizačné slabiky, tvorivá práca s nimi. Sluchová identifikácia rôznych tónin. Verbalizácia nálady piesní a skladbičiek. Rytmizácia slov a riekaniak, rytmické a melodické hry, realizácia rytmu pozostávajúceho zo štvrtových, osminových a polových hodnôt v 2/4 a 3/4 takte. Vyjadrenie obsahu piesní a skladbičiek pohybom.	Vokálno-intonačné činnosti Rozvíjať základné spevacké zručnosti a návyky. Detské ľudové piesne spievať čisto, rytmicky presne, adekvátne nálade. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt (štvrtová, osminová, polová + pomlčky). Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon. Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie. Inštrumentálne činnosti Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne. Hudobno-pohybové činnosti Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Taktovať v 2/4 a 3/4 takte. Pohybom vyjadriť náladu hudby. Percepčné činnosti Poznať veku primerané hudobné skladby a verbalizovať hudobný zážitok, vedieť ho vizualizovať a vyjadriť pohybom. Sluchom rozoznať kontrast v hudbe, predohru, medzihru, dohru, ukončenie a neukončenie melódiu, základné sláčikové a dychové nástroje, klavír. Verbalizovať svoj názor. Hudobno-dramatické činnosti Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na	Vedieť čisto a so správnym výrazom zaspievať minimálne 15 detských a ľudových piesní podľa taktovania učiteľa a hier so spevom. Vedieť hrať jednoduché rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtových, osminových nôt a pomlčiek, použiť ich pri tvorbe sprievodu k piesňam. Pohybom správne reagovať na hudbu. Poznať minimálne 6 hudobných skladieb a ich autorov, dokázať vystihnúť náladu hudby. Uskutočniť minimálne jedno hudobno-dramatické vystúpenie.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

	vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Hudobné vyjadrenie kontrastu v príbehu. Vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie. Pripraviť si jednoduché hudobno-dramatické vystúpenie.	
--	--	--

Hudobno-výchovný proces:

V 2. ročníku ZŠ hudobná výchova stavia na základoch utvorených v 1. ročníku. Zámerom hudobno-výchovnej práce zostáva zapojenie každého žiaka do hudobných aktivít. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností. Kladieme dôraz na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces sebarealizácie, pocit úspešnosti. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehľbujeme počiatočný spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby a hudobné aktivity prinášali radosť i uvoľnenie. Nadalej sa usilujeme o to, aby sme žiakom poskytovali optimálne podnety pre ich hudobnú aktivitu, preto striedame rôzne hudobné činnosti, uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rolí, hrové formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby. Je dôležité, aby každá vyučovacia hodina mala svoj cieľ, k splneniu ktorého smeruje každá činnosť žiakov a usmerňujúca práca učiteľa. Takýto postup vylučuje izolovanosť hudobných činností a je predpokladom systematickej hudobno-výchovnej práce.

Hudobná výchova pre 3. ročník ZŠ

Charakteristika a obsah predmetu:

Rozmanité aktivizujúce hudobné činnosti a v rámci nich spev ako najprirodzenejší hudobný prejav detí mladšieho školského veku, sú relevantnými prostriedkami na rozvíjanie kľúčových spôsobilostí vymedzených v prvej časti učebných osnov hudobnej výchovy na primárnom stupni vzdelávania. Centrálne postavenie v hudobných činnostiach majú vokálno-intonačné a sluchové činnosti, ktoré sa realizujú

- v esteticko-výchovnej práci s piesňou. Metódy osvojovania piesní položia základy uvedomenia si vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia. Výber piesní a zvolené metodické postupy majú viesť žiakov k tomu, aby svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel (kam patria aj piesne) vedeli verbalizovať a pri elementárnom rozbere, osvojovaní a precítenej interpretácii piesní, si veku primerane vytvárali vlastné názory a postoje v rámci systematicky premyslenej vokálno-intonačnej a sluchovej výchovy, ktorá uprednostňuje hravý spôsob získavania intonačných a sluchových zručností – čo predstavuje základ rozvíjania hudobných schopností – predpokladu úspešnej realizácie všetkých hudobných činností. Vzhľadom na znížený počet hodín HV v sekundárnom vzdelávaní je intonačná a sluchová výchova veľmi dôležitá, lebo na primárnom stupni vzdelávania získané hudobné schopnosti (najmä hudobná predstavivosť,

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

hudobná pamäť, hudobné myslenie) predurčujú úspešnosť uvedomeného vnímania hudby vo vyšších ročníkoch. Zámerom vokálno-intonačných činností v 3. ročníku nie je spev z nôt, ale efektívne rozvíjanie hudobných schopností každého žiaka, čo zároveň zefektívni aj rozvoj ich všeobecných schopností a formuje celistvú osobnosť,

- v rámci hlasovej výchovy, kde žiaci získavajú základné spevácke zručnosti.

V 3. ročníku sú na dôležitom mieste hudobno-pohybové a inštrumentálne činnosti, ktoré vhodne aktivizujú žiakov a zároveň by mali plniť relaxačnú a regeneračnú funkciu pri uvoľňovaní napätia. Veľkým pozitívom týchto hudobných činností je, že umožňujú deťom experimentovanie s hudbou. Hudobno-pohybová výchova v 3. ročníku popri tanečno-pohybových hrách a jednoduchých ľudových tancoch počíta aj s pohybovou reakciou na počúvanú hudbu, čo „odľahčuje“ a zefektívňuje rozvíjanie hudobného myslenia. Detské hudobné nástroje poskytujú deťom radosť zo sebarealizácie, z individuálneho a kolektívneho elementárneho muzicírovania. Utvárajú atmosféru pesničky, sú vhodne využité na elementárnu tvorivosť aj ako prostriedok výchovy k uvedomenému počúvaniu hudby.

Prostredníctvom perцепčných činností žiaci tretieho ročníka pri tvorivo zameranom počúvaní hlbšie prenikajú do štruktúry veku primeraných hudobných diel. Toto práve optimalizuje zapojenie pohybu a detských hudobných nástrojov do počúvania (napr. „podporenie“ dôležitej hudobnej myšlienky prostredníctvom detského hudobného nástroja).

<i>Obsah</i>	<i>Kompetencie</i>	<i>Výstup</i>
Slovenské ľudové piesne, (najmä detské, tanečné, žartovné), piesne susedných národov, detské tanečné piesne súčasných autorov v rozsahu c ¹ -d ² . Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, hudobné hry (hra na ozvenu, otázka - odpoveď, reťazová hra, rytmické a melodické dopĺňovačky).	Vokálno-intonačné činnosti Zvládnuť základy speváckeho dýchania, správne nasadenie tónu, artikuláciu spoluhlások a koncoviek. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý ostinátny dvojhlas. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v piesňach, realizovať rytmické tvorenie. Dokázať určiť náladu a hlavnú myšlienku piesní, vyvodiť charakteristické výrazové prostriedky. Intonácia v priestore 1.- 8. (bez 7. stupňa) a dolného 5. stupňa podľa fonogestiky a písmenkových nôt, elementárne tvorenie v tomto priestore.	Vedieť čisto a so správnym výrazom zaspievať minimálne 15 piesní, ktoré sú základom ovládania hudobného materinského jazyka. Intonovať podľa ruky diatonické durové postupy.
Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry	Inštrumentálne činnosti Uvedomene rozlišovať rytmické hodnoty a ich vzťahy v takte. Vedieť tvoriť ostinátne sprievody zodpovedajúce charakteru piesní.	Vedieť zahrať jednoduché sprievody k piesňam, správne zvoleným detským hudobným nástrojom zdôrazniť dôležité hudobné

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

a cvičenia.	Zdokonaľovať sa v technike hry na detských hudobných nástrojoch.	myšlienky v počúvanej skladbe.
Jednoduché tance	Hudobno-pohybové činnosti Vedieť zatancovať jednoduchú, dvojkročku, mazúrku, základný polkový krok, zostaviť z krokov jednoduchý tanec rešpektujúci formu piesne a kultivované telesné pohyby. Dokázať vyjadriť obsah piesní a skladieb pohybom. Elementárna pohybová improvizácia na hudbu. Taktovať 2/4 a 3/4 takt.	Vedieť zatancovať jednoduchý čardáš, mazúrku. Pohybom správne reagovať na hudbu.
Inštruktívne skladby skladateľov 20. a 21. storočia	Percepčné činnosti Poznať kontrast, návrat, totožnosť, podobnosť a odlišnosť hudobných myšlienok v hudobnej skladbe. Dokázať verbalizovať a výtvarne vyjadriť hudobné zážitky.	Podľa sluchu poznať minimálne 6 hudobných skladieb, dokázať vystihnúť ich náladu a odhaliť dominujúce výrazové prostriedky.
Hudobno-dramatické etudy, hry, jeden hudobno-dramatický celok.	Hudobno-dramatické činnosti Prežívaním modelových situácií pociťovať spojenie hudobno-dramatického prejavu s reálnymi životnými situáciami. Rešpektovať názory iných a stáť si za svojimi riešeniami. Vedieť transformovať v hudobných činnostiach získané vedomosti a skúsenosti pri realizácii improvizácie v hudobno-dramatických etudách a celkoch.	Realizovať minimálne jednu hudobno-dramatickú etudu (celok).

Hudobno-výchovný proces

Hodiny hudobnej výchovy majú poskytovať žiakom radosť zo sebarealizácie, z individuálneho a kolektívneho elementárneho muzicovania, objavovania hudby. Taktiež by mali umožniť žiakom spontánne a uvedoméle hudobné zážitky, pestovať v nich potrebu počúvať a realizovať veku primeranú dobrú hudbu. Hudobno-náukové učivo sa vyvodzuje zásadne z piesne a hudobnej skladby. Žiaci sa s obsahom pojmov oboznamujú na základe hudobných skúseností, tieto pojmy majú chápať, nie definovať. Majú vedieť čítať noty, chápať notový zápis. Vzhľadom na malý časový priestor písanie nôt nie je nutné. Učiteľ má využiť každú vhodnú pieseň a skladbu na formovanie postojov a názorov žiakov, možnosť prispieť k položeniu základov multikultúrnej výchovy, etické momenty vnímania hudby, ktoré smerujú k socializácii a výchove k empatii, pričom hudobno-výchovný proces usmerňuje a nechá priestor, aby žiaci objavovali zákonitosti hudby i experimentovali s ňou.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Nesmieme zabudnúť na hudobno-dramatické činnosti, ktoré vychádzajú z hry ako najprirodzenejšej detskej činnosti a zabezpečujú transfer získaných zručností a vedomostí, získané počas hudobno-výchovného a vzdelávacieho procesu a optimalizujú rozvoj celistvej osobnosti.

Hudobná výchova pre 4. ročník ZŠ

Charakteristika a obsah predmetu

V 4. ročníku sa postupne prehĺbuje a dovŕšuje splnenie hlavných cieľov predmetu:

- prostredníctvom poznania a interpretácie slovenských ľudových piesní rôznych folklórnych oblastí Slovenska si osvojiť hudobný materinský jazyk, čo znamená aj príspevok hudobnej výchovy k rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznať slovenské zvykoslovie, jeho umelecké spracovanie hudobnými skladateľmi dôb a takto získať pevný základ národnej identity a vlastenectva.

Úlohou hudobnej výchovy je maximálne využiť špecifickú možnosť predmetu: aktivizovať tvorivé sily, formovať emocionálnu a rozumovú stránku žiakov, získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojov.

Hudobné činnosti naďalej dávajú možnosť žiakom aktívne sa stretávať s hudbou, sú rozhodujúcimi prostriedkami rozvíjania hudobnosti žiakov. Majú nezastupiteľnú funkciu aj preto, lebo zásluhou ich rozmanitosti dostávajú žiaci možnosť seberealizácie, experimentovania, spájajú hudbu so slovom, pohybom, s hrou na detských hudobných nástrojoch. Hudobné činnosti nesmú byť izolované a musia mať v rámci jednej vyučovacej hodiny spoločný edukačný cieľ. Žiaci na základe získaných zručností dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch.

Tematické okruhy

Ľudová pieseň v živote človeka a spoločnosti (18 hodín)

Slovenské ľudové piesne troch základných folklórnych oblastí Slovenska + regionálne piesne. (Výber z učebnice pre 4. ročník ZŠ). Ľudové nástroje, vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje. Folklórny kalendár. (Výber z učebnice pre 5. ročník ZŠ). Folklórne súbory.

Poslanie hudby v našom živote (12 hodín)

Slovenské ľudové piesne (uspávanky, tanečné, regrútske, svadobné, koledy...). Rôzne podoby slovenských ľudových piesní v úprave skladateľov od 19. storočia podnes.

<i>Obsah</i>	<i>Kompetencie</i>	<i>Výstup</i>
Slovenské ľudové piesne a ich dnešná podoba	<i>Vokálno-intonačné činnosti</i> Ovládať základné hlasové zručnosti: správne držanie tela, spevácke dýchanie,	Správne zaspievať 15 piesní, intonovať v durovej

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

v rozsahu h-d ² . Krátke hlasové, intonačno-rytmické sluchové cvičenia, rytmické a melodické dopĺňovačky.	otváranie úst, mäkké nasadenie tónu, artikulácia, spev hlavovým tónom. Piesne spievať intonačno-rytmicky správne a precítene. Podľa fonogestiky a písmenkových nôt intonovať v durovej diatonike + molový kvintakord, tvoriť v tomto tónovom priestore. Rozlišovať durové a molové tóniny (trojzvuky, stupnice, piesne). Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvojhlas. Poznať a vedieť správne zaspievať piesne aspoň z troch oblastí Slovenska. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v notových zápisoch. Bezpečne ovládať čítanie nôt od h po d ² .	diatonike.
Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry a jedno- a viachlasné rytmické cvičenia	Inštrumentálne činnosti Vedieť tvoriť ostinátne sprievody zodpovedajúce charakteru piesní. Zdokonaľovať sa v technike hry na detských hudobných nástrojoch. Tvorba vlastných hudobných nástrojov a ich tvorivé využívanie.	Vedieť zahrat' jednoduché sprievody k piesňam správne zvoleným detským hudobným nástrojom, zdôrazniť dôležité hudobné myšlienky v počúvanej skladbe.
Jednoduché ľudové tance, hudobno-pohybové tanečné hry.	Hudobno-pohybové činnosti Vedieť zatancovať valašský krok, čardáš, mazúrku, valčík, polku, zostaviť z krokov jednoduchý tanec, rešpektujúci formu piesne a kultivované telesné pohyby. Dokázať vyjadriť obsah piesní a skladieb pohybom. Elementárna pohybová improvizácia na hudbu. Taktovať 2- a 3- dobý takt.	Vedieť zatancovať jednoduchý čardáš, pomalý valčík. Pohybom správne reagovať na hudbu.
Umelecké spracovanie slovenských ľudových piesní od 19. storočia podnes.	Percepčné činnosti Poznať kontrast, návrat, totožnosť, podobnosť (variácie) a odlišnosť hudobných myšlienok v hudobnej skladbe. Expresívnu reakciu na hudbu umocňovať pohybom, vizualizáciou a verbalizáciou. Podľa sluchu rozoznať sláčikové, dychové nástroje, fujaru, gajdy. Vedieť sa orientovať v rôznych typoch nástrojového obsadenia.	Podľa sluchu poznať minimálne 6 hudobných skladieb, dokázať vystihnúť zámer skladateľa a odhaliť výrazové prostriedky, ktorými ich realizoval.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

<p>Hudobno-dramatické etudy, hry, jeden hudobno-dramatický celok.</p>	<p><i>Hudobno-dramatické činnosti</i></p> <p>Prežívaním modelových situácií pociťovať spojenie hudobno-dramatického prejavu s reálnymi životnými situáciami. Rešpektovať názory iných a stáť si za svojimi riešeniami. Vedieť transformovať v hudobných činnostiach získané vedomosti a skúsenosti pri realizácii improvizácie v hudobno-dramatických etudách a celkoch.</p>	<p>Realizovať minimálne jednu hudobno-dramatickú etudu (celok).</p>
---	---	---

Hudobno-výchovný proces

Nadalej platí, že celý hudobno-výchovný proces musí vychádzať z hudby a smerovať späť k nej. Zámerom je, aby žiaci vo vzájomnej tvorivej interakcii s učiteľom prijímali hudbu, spoznávali ju a snažili sa odokryvať, objavovať jej obsah. Hudobno-výchovný proces aj nadalej pomáha rozvíjať citový svet žiakov, ich hudobnosť v atmosfére radosti, porozumenia, zážitkov, úspešnej sebarealizácie v rámci elementárnych hudobných prejavov. Žiaci v tomto veku esteticky prežívajú, chápu a hodnotia menej rozsiahle hudobné skladby na základe uvedeného vnímania a prežívania primeranej hudby určenej na hudobné prejavy, ako aj na percepciu hudby. V rámci posilnenia mediálnej výchovy na podporu vkusovej orientácie sa dá napr. využiť porovnanie a hodnotenie televíznych programov nízkej umeleckej úrovne a umelecký výkon špičkových folklórnych súborov a folkových skupín. Je potrebné viesť žiakov k tomu, aby si uvedomovali a rozlišovali mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť, aby postupne chápali umenie v jeho mnohorakých podobách a v súvislostiach, nielen ako ušľachtilý spôsob využitia voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života.

5. Metódy a formy – stratégie vyučovania

Vo vyučovaní hudobnej výchovy budeme využívať tieto organizačné formy a metódy:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie; návštevu hudobných podujatí, besedy, využívanie rozhlasu a televízie,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, metódu pozorovania, problémovú metódu, projektovú metódu, dialóg a diskusiu, metódy hrania rol;
- špecifické metódy: vokálno-intonačnú metódu s použitím relatívnej solmizácie, imitačnú a kombinovanú metódu osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívnu metódu, improvizáciu.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

6. Učebné zdroje

1. ročník

Hudobný materiál odporúčame čerpať z učebnice HV pre 1. ročník ZŠ.

Učí sa podľa platnej učebnice, schválenej MŠ SR dňa 23. augusta 2000 pod číslom 2917/2000-41.

PhDr. Ľubica Kopinová, Mgr. Terézia Ružičková, Mgr. Viera Damboráková: *Hudobná výchova pre 1. ročník základných škôl.*

PhDr. Ľubica Kopinová, doc. Mgr. Belo Felix: *Metodická príručka k učebnici hudobná výchova pre 1. ročník základných škôl.*

Ďalšou literatúrou môžu byť zborníky ľudových piesní z nášho regiónu, spevníčky ľudových piesní z celoštátnej súťaže Slávik Slovenska.

2. ročník

Hudobný materiál odporúčame čerpať z učebnice HV pre 2. ročník ZŠ.

Učí sa podľa platnej učebnice, schválenej MŠ SR dňa 11. júna 1999 pod číslom 2405/99-41:

PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix: *Hudobná výchova pre 2. ročník základných škôl.*

PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix: *Metodická príručka k učebnici hudobná výchova pre 2. ročník základných škôl.*
Spevníček republikovej súťaže Slávik Slovenska

3. ročník

Hudobný materiál odporúčame čerpať z učebnice HV pre 3. ročník ZŠ.

Učí sa podľa platnej učebnice, schválenej MŠ SR dňa 9. apríla 2001 pod číslom 1272/2001-41:

PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix: *Hudobná výchova pre 3. ročník základných škôl.*

PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix: *Metodická príručka k učebnici hudobná výchova pre 3. ročník základných škôl.*
Spevníček republikovej súťaže Slávik Slovenska.

4. ročník

Hudobný materiál odporúčame čerpať z učebnice HV pre 4. ročník ZŠ.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Učí sa podľa platnej učebnice, schválenej MŠ SR dňa 15. júla 2002 pod číslom 965/2002-41:

PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix: *Hudobná výchova pre 4. ročník základných škôl.*

PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix: *Metodická príručka k učebnici hudobná výchova pre 4. ročník základných škôl.*

Petr Kupka: *Hudobné nástroje*
Spevníček republikovej súťaže Slávik Slovenska.

Heda Šimoneková: *Hudobno-pohybová rytmika.* AT Publishing, 2009

Alena Tichá: *Učíme deti zpívat.* Portál, 2005

7. Hodnotenie predmetu

Vyučovací predmet hudobná výchova budeme vo všetkých ročníkoch 1. stupňa hodnotiť slovné.